

Addendum voor de PAS, bij de Grondnota Ecologische Hoofdstructuur Noord Brabant

1. Waarom een Addendum voor de PAS?

Op 1 juli 2015 is de Regeling Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden. Rijk en provincie hebben afgesproken om voor 1 juli 2021 de eerste tranche herstelmaatregelen uit te voeren.

Dit tijdsbestek en het dwingende karakter van de PAS maakt een daarop afgestemde grondstrategie noodzakelijk. Deze grondstrategie is vastgelegd in dit Addendum, welke aan de Grondnota Ecologische Hoofdstructuur Noord Brabant, vastgesteld op 21 april 2013, is toegevoegd. Destijds was de decentralisatie van het natuurbeleid van het rijk naar de provincie en de randvoorwaarden vanuit gelijkberechtiging aanleiding voor de provincie om haar grondstrategie voor de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant (NNB), voorheen Ecologische Hoofdstructuur genoemd, te actualiseren.

Dit Addendum bevat uitsluitend de grondstrategie samenhangend met de PAS. Het geeft de kaders voor toepassing van extra instrumenten ter ondersteuning van grondverwerving.

2. Toepassingsbereik Addendum voor de PAS

Het Addendum heeft in relatie tot de eerste tranche PAS-herstelmaatregelen betrekking op de Natura 2000/PAS-gebieden en de aangrenzend gelegen NNB-gronden waarvan de realisatie samenhangt met en van invloed is op de kwaliteit van de Natura 2000/PAS-gebieden. Als daar aanleiding toe is kunnen GS Natura 2000/PAS-gebieden toevoegen.

Het betreft: Grootte Heide, Leenderbos & Plateaux; Kempenland-West; Grootte Peel; Deurnsche Peel & Mariapeel; Langstraat; Brabantse Wal; Ulvenhoutse Bos; Regte Heide & Riels Laag; Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen; Kampina & Oisterwijkse Vennen; Strabrechtse heide & Beuven; Weerter- en Budelerbergen & Ringselven; Oeffelter Meent¹.

Waar in dit Addendum wordt gesproken over Natura 2000/PAS-gebieden worden tevens de aangrenzend gelegen NNB-gronden bedoeld.

De Grondnota Ecologische Hoofdstructuur Noord Brabant 2013 (hierna te noemen: Grondnota) blijft van toepassing in het NNB en in de Natura 2000/PAS-gebieden voor zover daarvan niet in het Addendum wordt afgeweken.

3. Aanpak grondverwerving voor de Natura 2000/PAS-gebieden

Om de grondverwerving in de Natura 2000/PAS-gebieden en de aangrenzend gelegen NNB-gronden waarvan de realisatie samenhangt met de kwaliteit van de Natura 2000/PAS-gebieden tijdig in voldoende mate af te ronden, is een samenhangende aanpak nodig.

Per Natura 2000/PAS-gebied zal dit, waar nodig, in een Grondstrategieplan worden vastgelegd. Voor gebieden waar de opgave enkel uit de PAS-maatregelen bestaat zal een kaart met de benodigde gronden volstaan. Het Grondstrategieplan bevat in ieder geval een analyse van de verwervingsopgave en van de grondmarkt, en een raming van de verwervingskosten. Daarmee wordt de samenhangende en zorgvuldig afgewogen inzet

---

¹Er liggen 21 Natura 2000-gebieden geheel of gedeeltelijk in Noord-Brabant; hiervan vallen er 18 onder de PAS (zie overzichtkaart in bijlage 6). Voor 3 gebieden (Biesbosch, Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem en Boschhuizerbergen) liggen de stikstofgevoelige delen buiten Noord-Brabant. In deze gebieden zijn voor wat betreft het Brabantse deel dus ook geen maatregelen vanuit de PAS noodzakelijk. Eén gebied, Krammer-Volkerak, is in 2015 toegevoegd als PAS-gebied en bevat ook een stikstofgevoelig habitatype in Brabant. Gezien de maatregel die voor dit habitatype in de gebiedsanalyse is opgenomen (eens per 2 jaar monitoring en kwaliteitscontrole en eventueel eenmalig plaggen) is echter geen grond buiten het gebied noodzakelijk om deze maatregel uit te kunnen voeren. Daarom wordt dit gebied buiten beschouwing gelaten.

bepaald van minnelijke verwerving ter voorkoming van onteigening, aankoop tegen marktwaarde van gronden ter plekke en van ruilgronden evenals de inzet van het aanvullende instrumentarium en voor kavelruil, bedrijfsverplaatsing en – beëindiging en de mogelijkheden die de grondnota reeds biedt.

Gedeputeerde Staten stellen een Grondstrategieplan vast. Het is van belang dat het plan in voldoende mate zekerheid op tijdige realisatie van de PAS-herstelmaatregelen en dat de grondverwerving tijdig in voldoende mate, kosteneffectief plaatsvindt en past binnen het beschikbare budget voor de grondverwerving van de Natura 2000/PAS-gebieden

Voor de inzet van het hieronder benoemde instrument “minnelijke verwerving ter voorkoming van onteigening” zal per gebied een kaart worden vastgesteld door GS waar de benodigde gronden voor de PAS op staan. Daarnaast kan er voor gebieden met een grote opgave naast de PAS-herstelmaatregelen worden gekozen om een Grondstrategieplan op te stellen, in dat geval is de bovengenoemde kaart onderdeel van het strategieplan. Dit laat onverlet de mogelijkheid dat initiatiefnemers met subsidie van het GOB de noodzakelijke gronden verwerven. Het blijkt echter dat zich in enkele gebieden voor de PAS-verwervingsopgave wel initiatiefnemers aandienen echter dat zij niet de gronden op naam kunnen of willen zetten. Voor deze gebieden is het noodzakelijk dat de provincie zelf de gronden op naam kan nemen op basis van dit Grondstrategieplan.

4. Instrumentarium voor de Natura 2000/PAS-gebieden

Beschikbaar voor opname in een Grondstrategieplan zijn de volgende wijzen van grondverwerving en instrumenten ter ondersteuning van die grondverwerving.

a) Verwerving in de Natura 2000/PAS-gebieden

De mogelijkheid om alle daarvoor in aanmerking komende gronden te kopen in de Natura 2000/PAS-gebieden tegen marktwaarde te verwerven.

b) Minnelijke verwerving ter voorkoming van onteigening

Verwerving van gronden die noodzakelijk zijn om PAS-herstelmaatregelen uit te voeren, kan plaatsvinden via minnelijke verwerving ter voorkoming van onteigening. In het uiterste geval - als ultimum remedium - kan en zal onteigening plaatsvinden.

Deze minnelijke verwerving ter voorkoming van onteigening geschiedt tegen volledige schadeloosstelling voor de gronden die in het na vaststelling door GS zijn aangewezen als noodzakelijk voor uitvoering van de PAS-herstelmaatregelen.

Mocht de minnelijke verwerving op basis van volledige schadeloosstelling in het uiterste geval niet slagen, dan zal het gerechtelijke onteigeningstraject worden ingezet. De grondslag voor onteigening wordt gevormd door titel IV (ruimtelijke ontwikkeling- via een bestemmingsplan of een provinciaal inpassingsplan) of titel VII (landinrichting – via een inrichtingsplan conform de Wet inrichting landelijk gebied).

De aankopen op basis van volledige schadeloosstelling en zo nodig de onteigening worden afgewikkeld volgens een hiertoe op te stellen Onteigeningsprotocol.

c) Strategische aankopen van ruilgronden voor doelrealisatie

Landbouwkundig gebruik van de grond past niet bij het gewenste grondgebruik dat in de Natura 2000/PAS-gebieden wordt nagestreefd. Een (agrarische) eigenaar is over het algemeen eerder geneigd grond te ruilen dan te verkopen. Door middel van ruilgrond ontstaat de mogelijkheid om gronden vrij te maken die nodig zijn voor de overige opgaven in een Natura 2000/PAS-gebied of die nodig zijn voor de uitvoering van PAS-herstelmaatregelen. Hiervoor is het echter wel noodzakelijk om eerst ruilgrond te verwerven.

Daarvoor kan het instrument van strategisch aankopen van ruilgrond worden ingezet. De inzet van het instrument moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- a) er moet concreet zicht op zijn dat de grond naar het Natura 2000/PAS-gebied kan worden geruild.

b) de termijn waarbinnen dit kan plaatsvinden dient overzienbaar te zijn.
De hierna genoemde regeling voor kavelruil ondersteunt het ruilen van gronden.
In een Grondstrategieplan wordt aangegeven of, en zo ja hoe, aan deze voorwaarden kan worden voldaan.

d) Regeling voor kavelruil

De mogelijkheid bestaat om het instrument kavelruil in te zetten. De kavelruilregeling stimuleert dat eigenaren van gronden met agrarisch grondgebruik in Natura 2000/PAS-gebieden hun gronden ruilen met eigenaren buiten de Natura 2000/PAS-gebieden. Die stimulerende werking gaat uit van financiering van kosten die samenhangen met ruil, zoals kadaster- en notariskosten en proceskosten om te komen tot (grootschalige) ruilingen. De inzet van een kavelruilregeling voor het vrijmaken van de gronden in de Natura 2000/PAS-gebieden zal met name zin- en succesvol zijn wanneer met deze kavelruil tevens de agrarische bedrijfsstructuur van de betrokken deelnemer(s) kan worden verbeterd.

6. Slotbepalingen

Gedeputeerde Staten nemen de doorwerking van dit Addendum ter hand.

Dit Addendum kan worden aangehaald als: "Addendum voor de PAS, behorend bij de Grondnota".